

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Electionem ad gloriam ex meritis gratiæ præuisis facta[m]putat
Augustinus. cap. 6.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

Porro si parum attendere velimus, facile inueni-
emus in verbis Prosperi, eos Massilienses erras-
se, quod dicerent, initia ex nobis esse, & gratiam
ex illis non dari. In primis enim verbis hic error
aperte continetur, cum dicunt salutem esse omni-
bus propositam, ut qui accedere velit, saluus sit:
ponebant enim voluntatem salutis ex nobis, ut
supra ostendimus. Deinde idem error est in eo,
quod addunt, eos, qui credituri erant (nempe ex
se, vel in fide per Dei gratiam iuuanda mansuri,
hoc est, in fide per Dei gratiam promouenda,
quæ ex propriis viribus inceperat) hæc enim erat
eorum communis sententia, Deum adiuvare co-
natus nostros, & fidem, id est, inceptos a nobis
sua gratia prosequi eos, inquam, gratia Dei pro-
mouendos ad iustificationem: id quod ex pro-
fesso refutat Augustinus libris citatis quibus ad
Prosperum, & Hilarium responderet. Id autem,
quod sequentibus verbis dicunt, nempe eos, qui
hæc gratia Dei perseveraturi prævidebantur, ele-
ctos fuisse ad regnum celorum: nusquam impro-
bat. Parum autem refert, Massilienses appellas-
se gratis vocatos eos, qui eligebantur ad reg-
num, ut proinde dicamus, initium gratiæ ex no-
bis negasse. Quamquam enim asseriebant, præ-
cedere ex nobis initium gratiæ, nihilominus, ut
paulo ante vidimus, dicebant gratiam Dei gratis
omnino dari; & ideo eos gratis vocatos appella-
runt.

Putant deinde prædicti Theologi aliorum Se-
mipelagianorum meminisse Prosperi illis ver-
bis: *Quidam vero horum, in tantum à Pelagianis semi-
tis non declinant, ut cum ad considerandum cam C. H. R. 1-
st. gratiam, qua omnia præcipientia merita humana, co-
guntur, ne si meritis reddatur, frustra gratia nominetur:
ad conditionem hanc velint vniuersumque hominis per-
tinere, in qua eum nihil prius merentem, quia neque exis-
tentem, liberi arbitrij, & rationalis, gratia creatio-
nis instituit, ut per discretionem boni, & mali & ad
cognitionem Dei, & ad obedientiam mandatorum eius,
potius suam dirigere voluntatem. Ex quibus colligunt,
hos cum Pelagio omnino sensisse, quod
gratiam solam creationis concederent. Sed fal-
santur; nam ex verbis, quæ continuo addit Pro-
sper manifeste liquet, eos etiam gratiam Christi,
præter hanc gratiam creationis concessisse, ut ius-
tificentur homines, & ad gloriam perveniant. Subiungit
enim de illis; Atque ad hanc gratiam, qua
in Christo renascimur, pervenire, per naturalem scilicet
facilitatem, petendo, querendo, pulsando, & ideo accipiat,
ideo inueniat, ideo introcat, quia bono naturæ leno usus
ad istam salutem gratiam initialis gratiæ ope meruerit
pervenire. Admittebant ergo gratiam Christi ad
iustificationem necessaria super donum creatio-
nis, contra Pelagium, sed in eo peiores aliis Se-
mipelagianis videbantur, quod, ut assignarent ali-
quam gratiam absque ullis meritis, ad donum creatio-
nis, cum Pelagio confugebant, & hanc initiali-
lem, & rationalem appellabant, ut ex verbis reci-
tatis manifestum est.*

Denique de omnibus Semipelagianis colligit
Prosper sine Epist. in hæc verba: *Pene omnium par-
tium, & una sententia, qua propositum, & præde-
stinatorem Dei secundum præscientiam receperunt. ut
et hoc Deus alios vasa honoris, alios contumeliæ fece-
rit, quia finem vniuersumque prævidit. Ideo autem
addidit particulam, pene, quæ temperat vniuer-
susque in part. Tomus I.*

salem illam locutionem, quia licet reuera omnes
docherint, initium esse ex nobis; quidam tamen
plus, alij minus tribuebant arbitrio; ut supra vidi-
mus. Ideoque plus, minusve circa initium no-
strum variantes, omnes in vnam sententiam con-
spirant, ut initium esse ex nobis. Nam cum di-
cit, *Propositum secundum præscientiam receperunt*, in-
telligit ex eorum sententia iustificationem fac-
tam fuisse ex præscientia boni usus arbitrij: pro-
positum enim in Augustino, ut ex lib. 1. Simpli-
cian. quæst. 2. constat, est iustificationis. Cum ve-
ro illi prædestinationem etiam ex præscientia fa-
tebantur, prædestinationis nomine gratiæ præ-
parationem, ut definit August. lib. 1. de prædest. c. 1. &
non voluntatem glorificandi intelligebant, præ-
scientiam autem non meritorum gratiæ vitam æ-
ternam, sed boni usus arbitrij, ut sæpius inculca-
uerat Prosper.

De reliquo vero, quod alij facti essent vas in
honorem, alij vas contumeliæ ex fine prouiso, si
intelligebant de fine totius vitæ, ut cum gratia
Dei, in regno celorum essent vasa honoris, ex pro-
prio autem peccato in æterno supplicio vasa con-
tumeliæ, non errabant. Nam quamvis vas in ho-
norem fieri aliquis dicatur gratia Dei, quæ ipsum
prævenit, ipse tamen etiam dicitur hac gratia ad-
iutus, eique consensum præbens se facere vas in
honorem. Sic loquitur Paulus 2. ad Timotheum. 2.
*Si quis ergo se emundaverit ab istis, erit vas in honorem
sanctificatum, & vile. Sicut ergo quisque gratiæ
consentiens, & ea adiutus dicitur se emundare,
& sanctificare 1. Ioann. 1. Omnis qui habet hanc spem
in eo sanctificat se. sic etiam dicitur se facere vas san-
ctificatum, & emundatum in honorem: nisi quod,
ut tale vas fiat, gratuita Dei voluntas, & gratia il-
lum prævenit, qua emundetur, & sanctificetur,
ut sit vas honoris. Atque idcirco ad Rom. 9. dicit
Paul. potuisse Deum libere facere ex eadem mas-
sa Adami aliud vas in honorem, videlicet præve-
niendo gratia sua congrua hominem ut sanctifi-
cetur, & aliud in contumeliæ, nempe permi-
tendo, ut ipse homo se inquinaret peccatis, unde
in contumeliæ & supplicium deputaretur: &
saltem de vase contumeliæ, dubium non est, v-
numquemque fieri merito sui peccati. Nam in
prima permissione donec consentiat peccato,
non dicitur vas contumeliæ. In posteriori ergo
parte sententiæ, recte sentiebant Semipelagi-
ani, nec in eo unquam ab August. notati fue-
runt.*

CAPVT VI.

*Electionem ad gloriam ex meritis gratiæ præ-
uisis factum putat August.*

Videbitur fortassis alicui, plus iusto non ha-
cenus digressos fuisse. Verum cum inter
Scholasticos hæc nondum satis trita, & perulgata
sint, atque eorum ignoratione in suam quisque
opinionem August. pertrahere non dubitet, &
de diuina electione, de qua gratiæ prædestinatione,
multæ quotidie quæstiones suboriantur; necesse
fuit, hæc ita minutatim, & sigillatim explicare; ut
antiquos Ecclesiæ Patres intelligere, & viam tu-
torem inuenire facilius possemus. Ceterum ele-
ctionem ad vitam æternam, ex præuisione meri-
torum

torum gratiæ, testimoniis Augustini, sicut promissimus, confirmemus.

Duplex electio in Augustino.

Verum antequam ea proferamus, præmittendum est, tamen electio (vt in expositione articuli, ex doctrina S. Tho. dicebamus) sit amor vnus præ alio; duplicem tamen in Augustino inueniri: alteram præmissio examine eligendorum, & reijciendorum: & hæc est secundum iusticiam, vt ille scilicet præferatur, qui dignior est, ille autem reijciatur, qui minus dignus inuenitur: alteram vero nullo examine præmissio, & hæc est gratiæ: est tamen vnus præ alio; id enim intrinsecum & proprium est omni electioni prout electio est: fieri autem præmissio examine, accidentarium. Potest enim aliquis alium gratis omnino eligere è multis, vt dona sua ei potius, quam alijs conferat. Potest etiam vnum præ alijs quod dignior ei videatur, eligere ad præmium, & coronam. Iam vero in Aug. vtramque electionem, ad diuersos tamen fines manifeste ostendo, simulque prædictam opinionem ex ipso demonstro.

Ad Rom. 9.

43. Primum Augustini testimonium.

Primum igitur in lib. 1. ad Simplician. q. 2. ante medium, illum locum ad Rom. 9. Cum non dum nati fuissent, sic interpretatur. Cum duo illi fratres Iacob, & Esau nondum nati fuissent, nec ex se aliquid boni egisset, propter quod vnus præ alio examine præmissio ex suis bonis operibus ad iustificationem eligeretur, vt ita iustificationis propositum esset ex operibus, cum inquam nõ ita esset, non ex operibus arbitrij, sed ex gratia factum est, vt minor præferretur maiori, intelligit in gratia iustificationis. Concludit autem in hæc verba: Non ergo secundum electionem propositum Dei manet, sed ex proposito electio, id est, non quia inuenit Deus bona opera in hominibus, quæ eligat, ideo manet propositum iustificationis: sed quia illud manet, vt iustificet credentes, ideo inuenit opera, quæ iam eligat ad regnum celorum: nam si non esset electio, non essent electi: nec recte diceretur, Quis accusabit aduersus electos Dei? non tamen electio præcedit iustificationem, sed electionem iustificatio: Nemo enim eligitur, nisi iam distans ab illo, qui reijcitur: vnde quod dictum est, quia elegit nos Deus ante mundi constitutionem, non video, quomodo sit dictum, nisi præscientia. Hic autem quod ait, non ex operibus, sed ex vocante dictum est ei, &c. non electionem meritorum, quæ post iustificationem gratiæ proueniunt, sed liberalitate donorum Dei voluit intelligi, ne quis de operibus extollatur. Hæc Aug.

Ad Rom. 8.

Ad Ephes. 1. Exponitur testimonium Augustini.

Circa ea vero duo notanda sunt: vnum est, quamuis illud testimonium. Quis accusabit aduersus electos Dei? explicari possit de electis ad gratiam sine examine operum; & illud præcedit. Elegit nos in ipso, &c. De hac electione necessario intelligendum sit; sicut ipse Aug. lib. 1. de prædest. Sancti. cap. 19. interpretatur, additur enim, vt essent sancti, quod ad electionem gloriæ factam ex meritis referri nequit: id tamen nihil obstat, quo minus hoc testimonio & doctrina August. prædicta opinio comprobetur: nunc enim non Scripturæ, sed Aug. auctoritate agimus. Alterum obseruandum est, hic non loqui Aug. de electione, quam Deus in tempore facturus est, quæ sicut ex sagena bonos eligeret in vasa, & malos foras mitteret, sed de æterna Dei electione, quæ secundum præscientiam meritorum ab æterno facta est. Sic enim ipse plane testatur cum dicit, Non video, quomodo sit dictum, nisi præscientia meritorum: & ad hæc ipse applicare cogatur testimonium illud ad Ephes. 1. Tum etiam, cum

loquatur de electione, & electis, de quibus recte dicitur. Quis accusabit aduersus electos Dei? quod non potest intelligi de electis, postquam in die iudicii electi fuerint; plane intelligendum est de electis æterna electione. Cum ergo asserat, ex proposito, scilicet iustificandi (hoc enim propositum intelligit tota illa questio) ortam fuisse electionem, & ideo homines à Deo electos ad vitam æternam, quia Deus post iustificationem inuenit opera bona in hominibus, quæ eligeret ad gloriam, & cum dicat Paulum in illo ad Roman. 9. Non ex operibus, non loqui de electione meritorum, quæ fit post iustificationem; & denique neminem eligi, nisi distans inueniatur ab alijs; perspicue satis ostendit hunc ordinem prioris, & posterioris in æterna Dei præscientia posuisse, vt ex hoc loco notauimus supra disputatione 82. cap. 3. & electionem ad regnum celorum secundum rationem. Quid vero Paulus sentiat ad Ephes. 1. cum dicit, Elegit nos in ipso, &c. cap. 12. dicemus.

Deinde circa finem eiusdem questio. 2. ad Simplician. agens semper de electione, quæ fit inter aliquos præmissio examine, quo genere electionis nonnulli contendebant homines ad Dei gratiam eligi, inquit: Quod si electio hic fuit aliqua vt sic intelligamus, quod dictum est (Reliquia per electionem gratiæ salua facta sunt) non iustificationum electionem ad vitam æternam, sed vt eligantur, qui iustificentur: certe ita occulta est hac electio, vt in eadem confessione nobis prorsus apparere non possit, aut si apparere quibusdam, ego in hac infirmitate meam fator. Non enim habeo, quod intuear in eligendis hominibus ad gratiam salutarem, si ad examen huius electionis aliqua cogitatione premittor, nisi vel maius ingenium, vel minora peccata, vel vtrumque; addamus etiam si placeat, honestas, &c. Cum ergo neget se vllam inuenire posse electionem ad gratiam, si præmittatur examen; quia non potest vnus ab alio magis distare ante gratiam, quæ quia habet maius ingenium, vel minora peccata, vel honestas discipulas, ex quibus eligi aliquem ad gratiam, iure optimo putat absurdum: non negat electionem iustificationum ad vitam æternam: hanc enim supra asseruerat; & ibidem eam excipit, cum ait: Non iustificationum electio fiat ad vitam æternam. Concludit ergo paulo post dicens: Relat ergo, vt voluntates eligantur: sed voluntas ipsa, nisi aliquid occurrat, quod delectet, atque inuiter animam, moueri nullo modo potest. Hoc autem vt occurrat, non est in hominis potestate. Vbi cum dicat August. sicut Hieronymus, quem c. 3. citari electas à Deo hominum voluntates, hoc est, in electione habitam fuisse rationem meritorum: non intelligit de electione, quæ quis ad gratiam eligitur: hanc enim præmissio examine fieri proxime negauerat, sed de electione iustificationum ad vitam æternam, quam tota illa questio iterum, atque iterum docuerat: & vt ostenderet nullum examen fuisse præmissum, vt homines ad gratiam eligerentur, dixit has voluntates, quæ eliguntur ad vitam æternam, esse nõ posse, nisi prius cogitatione occurrat aliquid, quod delectet. Senecogitatione id gratis omnino concedi, cum dicat, non esse in nostra potestate: acerrime ergo pro gratia contra Pelagianos disputans, electionem ad gloriam ex meritis aperire facitur.

Porro August. lib. 1. expositionis quorundam propositum.

tionem epist. ad Rom. cap. 6. ideo dixit non posse esse electionem inter aequales, quia putauit gratiam conferri ex meritis arbitrij; id quod retractauit lib. 1. c. 32. & lib. de predest. sanct. cap. 4. Postea autem passim concedit electionem gratis omnino factam ex eadem massa, & conspersione inter aequales perditos; hanc tamen asserit fuisse ad gratiam non ad gloriam. In hac vero quaest. eam solum electionem videtur admittere, quae sit praemissa examine, nam aliam inter aequales adhuc non videbatur agnoscere. Nihilominus de gratia rectissime sentit, cum asserit, ad gratiam nullam talem electionem esse, quam tamen ad gloriam esse concedit, & ita contingit id, in quo antea de gratiae electione loquens errauerat. Id vero, quod de electione ad gloriam docet, nullibi retractat, ut statim dicemus. Videri tamen possit alicui, in ea quaest. etiam cognouisse aliam electionem ad gratiam, sine meritis, & examine; cum circa medium illius, eos appellat electos, qui congruenter vocati sunt. Verum non satis explicat, an dicat electos, quia ad ipsam vocationem sine examine electi essent, aut quia vocatione dispositi, postea merita habuerunt, ex quibus vitam aeternam consequerentur, & ad eam praemisso examine eligerentur.

Augustini
sententia
iustitiam
iustitiam

Deinde serm. 7. de verb. Domini secundum Matthaeum tom. 10. ubi iam admittit duplex illud genus electionis, & sine examine, & cum illo sic ait: Elegit autem Deus, sicut inquit Apostolus, & secundum suam gratiam, & secundum illorum iustitiam dicit secundum suam gratiam, quia Deus eos elegit gratis sine examine, ut eis daret dona gratiae, quae aliis negauit, ea solum ratione, quia placuit. Sed quid est, secundum illorum iustitiam, nisi quia elegit eorum bona opera, quae gratia sua in illis praeparauerat? elegit, inquam, ad vitam aeternam, ubi iam necessario examen praecedat, quod in electione ad gratiam esse non potuit. Hanc autem fuisse mentem August. neque quidquam illum contra gratiae dignitatem docuisse, patet ex sequentibus: explicans enim illud. Reliquis secundum electionem gratia salua facta sunt, sic loquitur: Ergo illo elegi quia viti mentes eorum de me praesumentes, non de se nec de Baal. Non sunt mutati: sic sunt, ut a me facti sunt: & tu, qui loqueris nisi de me praesumeres, ubi esse? ubi licet concedat electionem operum ad vitam aeternam, aut ad maiorem gratiam, nihil autem contra dignitatem gratiae asserit, sed ei tribuit opera, quae dicit secundum iustitiam eligi a Deo, cum ait, Sic sunt a me facti: & in eiusdem gratiae commendationem statim subiungit: Causa Christiane, causa, superbiu licet enim imitator Sanctorum sit, totum gratia semper reputa: quia ut esset aliquid reliquum, gratia in te Dei, non tuum meritum fecit. Reliquum appellat bona opera, quae eligerentur, ut dicerentur reliquiae per electionem saluae factae fuisse. Quamuis autem locus ille ad Rom. aliter possit exponi, de electione scilicet gratiae, quae praenit omne examen, & sit ad ipsam gratiam, non ad gloriam: atque hic videatur germanus sensus Pauli, quem sequitur Augustin. lib. 1. de predestinatione sanct. cap. 1. 16. doctrina tamen quam tradit ipse in eo sermone, nihil contra gratiae dignitatem habet, neque vique ab eo retractata minima ex parte inuenitur. Nuncautem ex eius auctoritate solum agere decreuimus. Mitto testimonium Aug. lib. de predest. de c. 2. & 3. quod infra cap. 8. referemus.

Denique Prosper, & ipse per omnia Augusti-
Vasquez in part. Tomus 1.

nianus, atque acerrimus gratiae propugnator l. 2. de vocatione Gent. c. 25. non minus perspicue utramque electionem adstruit his verbis: deus ergo iis, quos elegit sine meritis, dat unde ornentur & meritis. Ecce priorem electionem ad gratiam sine examine. Et frustra dicitur, quod ratio operandi, id est, studium, & sollicitudo operandi, non sit in electis, cum etiam ad hoc operentur ut electi sint. Cum igitur dicat electos ad gratiam sine meritis ornari, meritis ad hoc, ut eligantur, concedit ingenue posteriorem electionem praemisso examine meritorum, non ad aliud, quam ad gloriam, & ad gratiae augmentum; nam priorem, quam dixit fuisse sine meritis, intelligit solum ad gratiam, ut inde ornarentur meritis. Negat autem fuisse ex meritis, quia nulla alia esse potuerunt, quam arbitrij, ex quibus fieri non potuit.

Testimonium
Prosper. pro
eodem sen-
tentia.

49.

CAPVT VII.

Exploduntur oppositiones, quibus recentiores hac Augustini
testimonia infirmare nituntur.

Non desunt recentioribus machinationes, quibus tam aperta testimonia euertere moliantur: primo autem plane fatentur electionem ad gloriam ex meritis, illis locis traditam esse, sed oppositum alibi Aug. postea docuisse: praesertim lib. de Concept. & grat. cap. 7. ubi concedit electionem ad regnandum cum Christo omnino gratis, & sine meritis factam. Verum seque c. non obsecure monstrabimus nusquam Aug. neque in eo cap. 7. oppositum, vel leuiter insinuas.

Secundo alij in Aug. non parum docti pronuntiant, librum illum ad Simplicianum in iuniori aetate ab ipso conscriptum fuisse, tamen etiam Episcopus esset, & ideo de gratia Dei parum curasse, nec dubitasse concedere electionem aliquam ex meritis, licet non arbitrij, saltem gratiae. at cum postea in maiori aetate cum Massiliensibus disputandum illi fuit, & pro gratia acius dimicandum, ita ut nec minima ratio meriti ad electionem concederetur, negasse dicunt electionem aliquam, etiam ex meritis gratiae sicut in libris de praedestinat. sanct. De corrept. & grat. & aliis. Ego sane fateor librum illum in prima aetate post Episcopatum ab August. editum, ut ipse testatur 2. retract. c. 1. Concedo etiam nunquam in eo libro agnouisse aliquam electionem, nisi examine praemisso, ut c. praeced. notauit. Ceterum cum illius libri meminerit 2. retract. cap. 1. nihil quod in eo docuerat, retractat: imo doctrinam de gratia ibi traditam minime probat, & praedictam quaestione tantum facit disputas contra Massilienses lib. 1. de predest. sanct. cap. 4. ut ipsos ad eam remittat, si veram de gratia sententiam intelligere velint. Quod si aliquid suspectum, aut minus recte dictum ibi tradidisset, quod Massiliensium sententiae fuerat, cum dixit electionem ad gloriam ex meritis factam fuisse: aut illud interpretaretur in bonum sensum, aut plane retractaret, neque villo modo pro Catholica doctrina Massiliensibus eam allegaret quaestione.

Libros ad
Simplicianum
quidam
recipiunt.

50.

Libri ad
Simplicianum
à calumnia
vindicanur.

Capite ergo illo 4. in principio, retractas quod Presbyter dixerat, gratiam nimirum dari ex meritis fidei, quae essent ex propriis viribus, & ita homines elegi ad gratiam ex meritis fidei praenitis a Deo, sic ait: Videtur, quid tunc de fide, & operibus sentiebam, quamuis de commendanda, Dei gratia labo-
rare.

X y 2